

Előzetes árak:

Egész évre	4 ft.
Fél évre	2 -
Száz napra	1 -

Szerkesztői iroda és kiadói hivatal, —
hová a lap egy országon mint anyagi
részt tárgyaló külföldiek, meg ismerte
a hirdetések minden feltételét, azt ous-
közölte.

Minden egyes hirdetés után kiutazási
díjak 30 kr.

A nyilatkozó minden négy hasznos
gyermekért díj 30 kr.

Az előzetők, a hirdetések meg-
szabásánál, 20%-nyi kedvezmény-
ben részesülnek.

**n-debreceeni utca 1470. számú
Fegyver-főle ház.**

Bérmesterek levelek csak ismert kerak-
ból fogadtak el.
A kárártok nem adtak vissza.

SZABOLCS.

Vegyes tartalmu hetilap.

Megjelenik minden vasárnapon.

(Egyes száma ára 10 kr.)

Kiadó-tulajdonos: Répási István.

Hirdetési díjak:

Minden 4 hasznos postai-az országos hi-
rdeésnél 5 kr., többérvényű 4 kr.

Teljesítmény hirdetések többérvényű be-
tárlás, kedvezőbb feltétel, mint ous-
közölte.

Minden egyes hirdetés után kiutazási
díjak 30 kr.

A nyilatkozó minden négy hasznos
gyermekért díj 30 kr.

Az előzetők, a hirdetések meg-
szabásánál, 20%-nyi kedvezmény-
ben részesülnek.

Ismeretése a keletkezében lévő „Ma- gyar kisbirtokosok országos földhite- legesület”-ének.

— Három cikk. —

I.

Alán mindnyájunk előtt ismeretes azon hazafias mozgalom, mely a magyarországi kisbirtokos osztály érdekében csak pár hónap előtt Budapesten megindult. A mennyiben ezen ügy országos fontossága, s így meg y e n k e t is, mint talán az országban egyik legtöbb kisbirtokost számláló megyét, közelebből érdeklő kérdés, engedje meg t. szerkesztő ur, hogy azt becses lapjában a t. megyei gazdaközösséggel némi lényegesebb részleteiben — habár csak vázlatosan megismertessem.

Többen tekintélyes hazánkiai közül látván azon napról-napra nagyobb mérvet öltő aggasztó jelenséget, hogy kisbirtokosaink nagyobb része, mely pedig az országos munkaerőnek zönet képezi, részint a pénzüviszonyok általános ziláltsága miatt, a végszegényedés szélére jutott, sőt részben már végképpen el is pusztult; ezen hazánkat védelempusztulással fenyegető baj orvoslása végett szövetkeztek, s mult évi október hóban, 47-en, u. m. gróf Festetics Pál elnöklete alatt dr. Samassa József, dr. Gyűrűk Ábrahám, Román Miron, Várady Gábor, Végz Aurél, Jókai Mór, Múrcs Pál, Bernáth Dezső, ifju báró Rudics József, Földváry Mihály, Prónay József, ifju gróf Ráday Gedeon, József György, Kerkapoly Károly, Wahrmann Mór, Falk Miksa, Horn Ede, Tisza László, Somssich Pál, Lipovniczky István, Lónyai Gábor, Lónyai Ödön. Domahidy Ferenc, Olteanu János, Hammersberg Jenő, Lipovniczky Sándor, P. Szathmári Károly, Wahrmann Sándor, Strasser Alajos, Vecsey Sándor, Hely Ignác, Wodianer Béla, Bittó István, Horánszky Nándor, gr. Somssich Imre, Kacsovics Sándor, Galgóczy Károly, Siskovics Tamás, gr. Péchy Manó, Gromon Dezső, Tarnóczy Gusztáv, gr. Somssich Iván, Klapka György, Turr István, Krausz Lajos és Végz Ignác ez ügyben emlékiratot nyújtottak be a magyar kormányhoz, mely emlékiratban a bajt híven esetelvé, annak egyedül gyökeres orvoslása gyanánt, a magyar kisbirtokosok országos földhitelesületének létesítését tüntetik fel, s annak mielőbbi életbeléptetése tekintetéből azt a magas kormányának erkölcsi és anyagi támogatás végett ajánlják.

Fontos nemzetgazdasági okok perczig sem hagynak kétkedni a felett, hogy a kormány s az országgyűlés nem csak erkölcsi erejével, hanem anyagi segélyvel s egyéb kiváltságos eszközökkel is támogatni fogja ezen országos intézményt, annival is inkább, mert a kisbirtokosok a mostoha idők sulya alatt országos olesó segélynyújtás nélkül a kirelhetetlen uszora áldozatánál esik, s végre is a proletariatus megdöbentéleg szaporodó hadához szegődik. Távol van ugyan tölem, hogy én a gazdasági proletariatusban oly remet látnék, mint a milyen a külföldi gyári munkáossztyában valóban létezik, a mely a gyár-
ipar terjedésével egyenlő lépést tartván, s így folyton szaporodván, magukban a kormánykörökben is már-már komoly aggodalmakat keltett, — hanem igenis látom a gazdasági proletariatus szaporodásában az önálló polgárok fogyását,

s ebből kifolyólag a munkaerő értékének csökkenését. Mert ki merné azt tagadni, hogy egy önálló, saját földdel bíró kisbirtokos munkája többet ér és többet eredményez, mint egy napszámosság? No már most, ha az önálló munkáossztya fogy, s ez megezáfolthatatlan tény, mely az inséges 1863. év óta évről-évre maga-magát bizonyítja, s ha a napszámosság munkája kevesebb értéket képvisel, mint az önálló földművesé, nem e természetes következménye ennek az, hogy az országos munkatőkének is fogyania kell, s hogy így a kisbirtokos osztály fogyásával a nemzeti vagyon is fogy? Beláthatlan veszes következmény lesznek ezen szomorú állapotoknak, ha nem sikerül ezen elhagyott néposztályon országos intézkedésekkel segíteni.

Settegát, egyike a leghirvevesebb német gazdáknak, azt mondja: a földbirtok parcellizáltsága leghibb kifejezője valamely ország nemcsak produktív erejének s vagyonságának, hanem — mit nem kevésbé hangsúlyoz — erkölcsi életének is. S nem-e látjuk ezen elméleti igazságot Európa nyugoti államaiban, hol a parcellizálás ma napig is folyamatban van, megvalósítva? míg ellenben nálunk ellenkező irányban haladunk, vagy is a kulturállamoktól, bármint is szeretnénk egyébként idővs instituczióit itthon meghonosítani, hova tovább távozunk.

E kis eltérés után lássuk már most ki az, kinek támogatására s megmentésére fennevezett tekintélyes és derék hazánkiai egyesület. Az senki egyéb, mint a magyarországi kisbirtokos.

Keleti Károly szerint a magyarországi és erdélyi kis gazdák kezén van 21,207,889 hold föld, tehát csaknem fele a hazai termőföldnek; — ezen kis gazdák lélekszáma az ország lakosságának több mint felét teszik. Földbirtokuk értéke 2000 millió frt, s realbirtokosságok meghaladja a 600 millió frtot. S ezen óriási hitel-éremesség eddig a két év óta fenálló, vagy jobban mondva tengő „kisbirtokosok hitelintézeténél” 295,900 frtig nyert kielégítést! Tehát hitelképességének alig 2000-ed részéig.

(A második cikk következik.)

RIMLER PAL.

Deák Ferencz temetése.

A gyásznapély, a temetési díszpompa, melyvel Magyarország és a magyar nemzet Deák Ferenczét örök nyugalomra kísérte, egyike volt azon legnagyobbszertű hadolatoknak, mik nek parjait századok történetében csak elvétve találjuk.

Az akadémia gyászcsarnokába már 9 óra után gyűltek kezdtek a képviselő és főrendiház tagjai. A ravatal jelenlévő emelkedett helyen s a felső lépcsőkön volt számukra kijelölve a hely, miglen a ravatal mellett a nagy elhunytak családtagjai jelentek meg először. Csakhamar gyűlni kezdtek a ravatal körül: a királyi képviselője, b. Mondel tábornok, a királyné megbízottja b. Nopcsa udvarmester. József herceg és neje, az idősb s ifjabb Koburg herceg s Koburg hercegné, a bécsi Reichsrath küldöttjei, élükön Rechbauer elnök, a bécsi urakházának küldöttége, Auersperg hercegei élén, a bécsi lengyel klub tagjai, kik közül Smolka dalás alkaja vált ki, a horvát országgyűlési küldöttség Krestics elnök vezetése alatt, a főváros küldöttsége Ráth főpolgármester élén, gr. Andrássy Gyula tábornoki egyenruhában, az összes miniszterek, a horvát bán stb.

Pontban 11 órakor az összes püspöki kar fényes segédlete mellett bevonult a csarnokba Simor hercegprímás, s megkezdte a gyász énekek közreműködése mellett — a

gyászszertartást. A hercegprímás által elmondott ima után a törvényhozás tagjai által elfoglalt emelkedett hely élén — Majláth György felsőházi elnök mellett, felszólalt a képviselő ház elnöke Ghyczy Kálmán.

A gyászbeszéd befejeztével a díszorgyól vette a ravatalról s a halottas kocsira helyezte a koporsót.

A főhercegnök távozhat, hogy Koburg herceg palotájának erkélyén foglaljanak helyet. — A főherceg és hercegek, valamint Nopcsa udvarmester, Mondel tábornok, Andrássy gróf, a tábornok, Rechbauer (k mindég Ghyczy mellett ment) az osztrák parlament küldöttei ygalog kísérték a koporsót.

Az akadémia lépcsőzetéről tekintve az egész térség mintegy roppant fekete fáttyall, volt borítva emberrel, s házak ablakai, az erkélyek, a háztélok, rügnözött emelvények; a lánczhid, melyről szintelen áramlott Pestre a közönség, egyetlen sötét felhőt képezett fáttyokból, lobogókól és gyszáló emberekből.

Igy indult meg a végső utra a gyászkocsi a nagy halottal.

E pillanatban, midőn a menet megindult s a haragok zugni kezdtek, a budai királyi várak erkélyére kitűzött a fekete lobogó.

A szertartás végeztével az óriási gyászmenet lassan megindult. A résztvevők rendezésének nagy munkája kitűnően sikerült. Mintegy 90—100 egylet, 70—80 társulat, 54 testület, 60 hivatal s a törvényhatóságok, összesen 500-nál több küldöttség vett részt a menetben.

A menetet az országgyűlés két házának jegyzői nyitották meg: Beöthy Algenon gr. Pallavicini, gr. Zichy Viktor, b. Orbán Balázs. A nyomban utánuk következő intézetek, egyletek, társulatok tagjai és képviselői óriási tömeget képeztek. Fél óráig tartott elvonulások. Majd mindenik testület élén zászó.

A küldöttségek után a törvényhatóságok küldöttjei, tömör sorokban a legarkább együtlenben követték egymást.

A hatóságok után külön egy csoportban mentek Zalamegye és Budapest főváros. Amaz, születés helye, hatvan tag küldöttség által képviselve, ennek képviselőtestülete tömegesen jelent meg.

Az aranyos fővegek tengere követte a fekete polgári öltözéke és tömeget. A közös hadsereg és a honvédség főtisztei, száma több százan léptettek itt, teljes katonai díszben. A főtisztek csapatát József főherceg zárta be, jobbról Koburg herceg és gr. Szapáry tábornok, balról báró Edelsheim-Gyulay kíséretében.

A katonaság után a menet vagy tíz lépésnyire megzakadt, hogy egy meglopó soha nem látott láványt nyújtson a nézőnek, a kiállításában egyszerű, de terében pazar koszorú kocsiban, két fehér mén volt befoga elje, leborítva fekete takaróval. A kocsira egy ravatalszírt állvány volt helyezve, — melyen a koporsóra küldött koszorúk voltak elhelyezve a felséges királyi párnák kivételével. A szász és szász-koszorú leomló szalagjai a kocsi minden oldalát elfedték.

A koszorú kocsit a papság követte. A papság után a képviselőházi rendező bizottság három tagja lépdelt a gyászkocsi előtt.

A koporsóhoz jobbról balról 12 szalag volt fűzve, melyek végét a kormány és törvényhozás tagjai vitték felváltva. A gyászkocsi után lépdelték a család és a politikai világ képviselői. Legelől 6 főségek képviselője b. Mondel, mellette Tisza Kálmán miniszterelnök. Mögöttük az első sorban gr. Andrássy Gyula hovdtábornoki egyenruhában volt, — mely meghatótsággal lépdelt Csengeri mellett. Köriüöttük és mögöttük a törvényhozás két házának tagjai nagy tömegben.

A menetet egy katonai zenekar, egy század lovasság és az úresen haladó gyászkocsik hosszú sora zárta be.

A temetőben már 11 órakor jelen volt a főváros kiküldött bizottsága: Kada alpolgármester, Havas tanácsnok, Patrúbnay főorvos és Wimmer vár. képviselő; ezek megtették a rend fenntartására szükséges intézkedéseket. A gyászakolpa, egy keresztbe épített fülkés bojtaházban terem, feketepoztóval volt bevonva. A kapu előtt lovas drabantok; az ezek által képezett tágas körön kívül beláthatatlan sokaságban a közönség.

11 óra 35 percz. A városban megcsendült heragok tudatják, hogy a menet megindult.

József főherceg és Koburg herceg a kápolna bejáratánál foglalnak helyet.

A koszorú kocsit után a szertartást végző egri érsek érkezett.

A megérkező koporsóról levették előbb a koszorúk, melyek fűttek; kettőt kivéve a király és királyneét. Ezek rajta maradtak. A kápolnába léptek: a király képviselője, báró Mondel tábornok, József főherceg, Koburg hercege, az elhunyt családja és azok, kik be-
teregésben állottak. Ezek között Mikes gróf.

Mialatt Samassa érsek a kápolnában az utolsó szertartást végezte; a kápolna előtt kört képeztek: a törvényhozás két házának elnökei, a miniszterek, Andrássy Gyula gróf, és a főváros főpolgármestere.

Midőn a szertartásnak vége volt; a király levők két részre osztottak és tért engedtek az elhunyt családjának az elvonulásra. A kápolna csakhamar üres lett; belépett ezután egyedül Ghyczy Kálmán és néhány perczig időzött a koporsó mellett. Ő és József főherceg nagyon megindulva hagyták el a temető-ési helyet.

A közönség oszlan kezdett.

A temetés ekként d. n. 3 óra előtt véget ért.

Béke a nagy halott poraira!

Buj, február 3. 1876.

Nem vagy ma már, mint volt régen.
Nem az a nap utat az égén.

Hajdan, ha valami közhasznú, jótékony, vallási vagy emberiségi célra gyűjtetett segély, egyszerűen az áldozatok szégyet vitték igénybe, s megköszön az emberek tetteiknél ama nemes elvet venni irányadul: „jól tegetek, semmit alból nem várva”, megtagadták magoktól a legszükségesebbeket, legyőzték az önérdék hangosan követelő szavát, s a legnagyobb áldozatokat vitték a vallás és hza oltárára.

Idők folytával ezen áldozatkészség egyetemesen gyengülni és ritkulni kezdett, az önérdék nyomult előtérbe, s a legszentebb célra történt felhívások nem hogy a várt sikert eredményezték volna, hanem többnyire nyom nélkül hangzottak el, mint kiáltószó a pusztában.

Honunkban a nagy Széchenyi ismerte fel a bajt, s a baj felsimerése felgyógyulás levén, ha ennél többet nem tett volna is, érdeme eiváthatalan, de többet tnt, a bajnak biztos gyógyserít is feltalálta, s azt a nemzet használatára bocsátotta.

Ő, a ki tetlegz magyszerűen megmutatta, hogy tud áldozni, mint senki más, egy elvev insaurálta, mely ha helyesen felfogva, nagyban életbe léphet, hivattot és képes lesz újászúlni, s nyomorlítóit megszabadítani, zaklatott hazánkat. S ez elv az, hogy a közérdek és önérdék közötti ellentétet ki kell egyenliteni, sőt meg kell szüntetni, úgy hogy a kettő egymással párosíthatassék, sőt egyessíthessék.

A szeg fejele lett találya, az elv örömei fogadtatott, a gyógyser kísérletbe vételt, egyszerre új pezsgő élet jeleit mutatottak a beteg nemzetben. — Mindenféle csúnikok alakítottak, mint az értelmiség gyupontjai, hol egyiknek vagy másiknak kedvező eszméi nyilvánosságra hozhattak, megvitatattak, s ha életképeseknek bizonyultak, a kiviteles megéleltették.

A mint illik, Pest tette meg az első lépést takarékpénztárra, lánchídra stb. részvény társulatokat alakítván, s ekként a közérdek előmozdításával, az önérdék előmozdítását egyesteni megkezdvén. A péda hatott, egymást érték a részvény-társulatok minden irányban, s ma is működnek, de többnyire egy nagy hibával, a mennyiben a közérdek az önérdékkel nincs még csak egyszerűen se hozva, hanem az előbbi az utóbbinak igen mélyen alá van rendelve. Továbbá, behatott e szellem az iszkóba is, s hogy a haza minél több és minél inkább kifejtelt s kiképzett erőt nyerjen, a forgaom fokozására díjak tázettek ki, a szegények fogva, vagy igen csekély áron neveltettek, s ez egrés alatt sikerülvén, fent is gyakorlatba hozattak, s a legférvonutabb szobatudósági kicsitást az eszmékent — melyeket különben magával a sirba vitt volna — a bajos hangzása és csillogása aranykita-
zásával. Templomokat, iskolákat, árvaházakat stb. akarván építeni, nem koldulnak többé után szelött isten nevében, hanem sorsjegyeket bocsátanak ki, s szokat árulják, s a vevő 50 uradnál nemcsak a jótékony cért mondítja elő, hanem egy utárványt szerez magának ötezer rios... reménye. S ezen eljárás most már kitűnőse véleketig vitetvén, egy vásári bő-

déba belépő is sorsjegyet kap, melyel belépti díját visszatéríti.

S ha ez mind nem volna elég, nemesh ingerek és évezetek is mozgrába hozhatók jótékony czélok előmozdítására, műkedvelő előadások, felolvasások, hangversenyek, estélyek és bálak rendeztetvén, melyekben az ember gyönyörködik, tanul, élvez és vidag, sokszor az örömkönyeik, s a kiadott pénz ezzel is busásan vissza van fizetve, de mindez a dolgoknak csak egyik és kisebb része, a fő az, hogy a befolyt jövedelem nemcsak és közhatalu czélra fordítottan, leg többször a szenvedők fájdalom könyeit törli le. Nem száraz, vagy ezerek, hanem milliók, sőt millióidokra ragunk azon öszgek, melyek ékként a mai polgárságot világban forgalomba jönek.

Buj közönségnek lakosai éreznek ugyan vágyakat s táplálnak eszméket, melyek megtestesítésére évszázadok kivántatnának, különösen szeretnek példájokkal megmutatni azt, hogy a községit életnek azon elő szerinti kifejtése és berendezése által: egy mindenkéért és mindenki egyéért, még azt sem volna lehetetlen létesíteni, hogy miként a svatag Saharában van itt-ott egy viruló óáz, úgy a nyomorba süllyedt hazában is lehet egy folytonosan emelkedő jobbletező örvendő község... tehát a vágy meg volna bennünk korunkat messze meghaladni... hajh, de a vágy nem tehetség!

De azé t ha mind azt nem létesíthetjük is, a mit szeretnénk, nem akarunk a zugulódo semmittevés másik tulságba süllyedni, hanem kötelességünknek tartjuk legalább együtt haladni a korral.

Ezen kötelességünknek véitünk eleget tenni akkr, midőn tavaly febr. 9-ikére egy jótékony czélu jövedelmező bált rendeztünk be. Vállalatunk reményünkkel messze meghaladta. Anyi jó barátunk is ismerősink fogadták szívesen meghívásunkat, hogy községit nagy tannestermünk — hol a bál tartottat — szük lett befogadásukra. Bejött 189 frt, költség volt 109, tiszta jövedelem maradt 80 frt, melynek egyik fele szegények közt osztottat, két, másik fele apóida és kórházi alapukhoz csatoltatott.

Mi volt természetesebb, mint az ideu tavalyi sikerdus vállalatunkat utjog ismételni? Tehát jan. 23-ikára a bált elhatároztuk, s meghívóinkat idejébe széküldöttük, jóval kevesebbet, mint tavaly, hogy vendégeink jévélem jövedelem vágyunknak fel ne áldoztassék. A meghívottak sem jöttek el mind, talán a járhatatlan utak is gátolták, tehát nem sokan voltak, de a táncosokra annál jobb volt. Bejött 163 frt, költség volt 77 frt, tiszta jövedelem maradt 86 frt, tehát hatal több mint tavaly, melyből 46 frt a szegények közt osztattán ki, 40 frt ismét a kórházi alapoz csatoltatott. Nem tehetem úgy le tollamat, hogy elismerést ne szavazzak nőinknek, kiknek buzgalma és áldozatkészsége nélkül a kedélyes mulatság — legjobb akaratunk mellett is — alig lett volna létesíthető.

Szeretve tisztelt vendégeinknek pedig köszönetünk kifejezése mellett, egy örömhirt sugok: e bál nem utolsó volt Bujon. Három a tánc! őr végyünk van, hogy a harmadik minden eddigiekkel messze felülmúljon.

Litkei Péter.

NEVELÉSÜGY.

(B. E.) Ha szét tekintünk az emberiség e szerietelt nagy s tarka tömekegén, s ha annak egyes rétegeit szemléljük, önkaratlanul

TÁRCZA.

A besztereci halász.

— Regény. —

Irtá: Angyal Gyula.

(Folytatás.)

Midőn aztán már jó tova lehettek, visszapillantott a sólyomhalmi majorság felé: épen annyit látott, mint azelőtt, sűrű sötétséget, s e sűrű sötétségből egy gyenge, elhaló világot.

A szerencsétlen Borbála ablaka volt az, az a köszölpova vésett keskeny lyukacska.

Másnap még alig derengett, a sólyomhalmi majorság lángban állott.

Óltárára senki sem gondolt. Az orkán még egyre bűbölt, mely az öszveomósult zsarátokot sűrű záporként hájtá tova.

Néhány óra múlva aztán ama gyönyörű majorság, mely az Aranyos partján Erdély egyik kitünőségét képezte, romokban hevert.

A vidám nyájak, a kolompó gulyák, a hosszú asztagok, minden a lángok martaléka lett.

És midőn már minden leégett, midőn a pusztítás anyagla már csak elhalóan csapdosta a magzsa szárnyait — a romok közepében egy mozdulatlan, mintegy kővé vált alak lehetett látni, összefont karokkal, merev szemekkel.

Az alak néma, kővé vált volt: s mi különös a romlás e tanyáján, a pusztulás közepette — e kővé vált alak ajkai mosolyra keszen állottak.

Mi borzasztó volt e mosoly!

szul szemünkbe tűnik azon réteg, mely a zsidó tanítókat magában foglalja, — s nyomorult helyzetük az, mi leginkább magára vonja figyelmünket.

A zsidótanítók nyomorúsága már annyira ösmeretes, miszerint azzal bizonyára nem mondok rendkívülit.

Hogy mily eredménytelenül hallatják érvesszékéseket a zsidótanítók, arról már jávok alatt meggyőződhetek; ugyszintén arról is, hogy a zsidók részéről aligha fog megrögzenni a Messias.

Nem palástolhatjuk el e tekintetben eszdalközösunkat, miszerint a zsidók kitünőségei, melyek hazánkban is oly számosan vannak, s melyek képesek lennének a helyzet hordeiret felöngni; nem működnek oda, hogy a zsidótanítókat, a szó teljes értelmében, az emberiség egészét gyalázó helyzetből kiragadják; avagy legalább mostoha viszonyaikat némileg enyhíteni igyekeznének; — de nem hogy azt tennek! hanem még egy részvételen nyilatkoztat sem adnak rólok.

Már pedig kétségbe vonható az, hogy e sok hírlapi felszólamlás is ne sértené önértékét?

De hiába! azon jellemvonást, melyet e zred év örökítettek meg a zsidó nemzetben, két tized nem képes elmosni!

Mindenek fölött legmegbotránkoztatóbb az, hogy a Pesten székelt „Országos izraelita iroda” is, kinek hivatala volna a zsidó népevel terén előforduló bajok orvoslása; a tétt lenség álmát alszassa, s megezfólatlanul hagyja a már számtalanszor szemére hányt tétlenségét.

Pedig már saját hirmevének érdekében is fölbredhetne ez álmából, és a törvény segítségével oda hatna, — miszerint csak oly egyének szerepelhetnének mint tanítók, kik öle vélléllé bírnak; s büntetné meg a tanító cím bírólóit, egyszersmind pedig a falusi schartereknek, e szellemi gyilkosoknak zug iskoláit szüntetté meg végkép.

Ha azon szellemi gyilkosok eltávolítására, melyek oly nagy számat képezik a falusi-zsidótanítóknak, mind megamnyi czélserült intézkedések igénybe vétetnének, kétes, hogy a székesfehérvári és pesti zsidó-tanító-vásárokról oly népek lennének, mint azelőtt, melyek csak a sötétség, a barbarismus jellegét hordja magán.

Borzasztó az, hogy a civilizáltság e korzakában, Európa egyik művelt államának fővárosában oly emberi-vásárok tartassanak, hol — mint a harmadik a szellemi tehetségét számlázzik, s csak a kor, erő, külső vétetik tekintetbe.

Ezen vásároknak el kell enyészni, — legalább a kor szelleme ezt kívánja!

De mindezek daczára a zsidótanítók nyomorult helyzete némely vásároknak kivétel szenvet, ott, hol már inkább a magyar szellem került felszínre.

Ily kivételt szenved városunk zsidó hitközsége is. E buzgó előjárók tanítókat, a körülményekhez képest, meglehetősen jó állapotba helyezték, a miert is a tisztelt hitközség előjárólóit méltó előismerésüket nem lehet megvonunk. — Bár mindamellett még itt is ki vannak téve a tanító arzon eshetőségek, miszerint ha valamely előjáró kegyét elvesztik: állásuktól fölmentésüket várhatják.

Daczára azon szomorú ténynek, hogy a tanítók állása még mindig egyének szeszélyétől függ; nagy súlyt fektetnek arra, hogy a tanodában a magyar szellem uralkodjék, s számúzik onnan a germanizmust.

Ha ily szellemben neveltetnének falvainkban is a gyermekek, ugy nem találkoznánk

Majd ismét egy másik alak ütődött fel, árnyékszerűleg rohona az izzó szűk között, szétzilált haját az orkánnak engedve játékol.

E második alak nem mosolygott. Ez borzasztó volt.

— Gyermekek, egyetlen gyermekem! — ordítá örületesen s tovább rohant szerzte a romok közt.

És a néma kőalak meg sem mozdult. Az elemek rombolása, az örületes ordítás, az orkán által szétzilált haj, mely a meredt arcot érinté — semmisen indítá meg. Mosolygott.

E perczen zuhant le az utolsó gerenda, szikrázó tüzkarikáival, a néma alak közelében. A lezuhant utolsó gerenda varázs erővel bírt. Megmozdítá a követ, s ajkait megnyitotta.

— Ezt vártam; a létnek ez utolsó, még fennálló jelet, mely szikrárt szörva, most lezuhant. Ah, ez utolsó szikra tett boldog! Igen, örületesen boldog!... Tízest gyújtott a tűz; meggyújtotta a kebelt, mely izeneműt vérről lesz óltató. Igen, ez utolsó szikra gyújtotta fel keblem viharát, mely duni fog és pusztítni, mig szomját el nem öli!... Ah, mily édes is e boszu már gondolatában is... mily édes lesz a vér, melyelyt azt eloltom!

Igy dübögött a márvány alak, vadul forgó szemekkel, melyek szikráztak, mint az utolsó lezuhant gerenda, s messze lovelte szikráit.

Mire a felkelő napot fű, fa, virág, s a dalos madárka üdvözliheté, mire a környék lakosai a vész széljéhré érkeztek, a sólyomhalmi majorság néma lán.

Minden elmúlt. Még a hűsége komondorok sem csahogtak.

többé a zsidó fanatizmus anny bizonyítványával; — mint p. u. hogy fekete szénnel hunnak külső házfalaikra körvonalat, megösmérett jelöl, hogy a házban zsidó lakik; mint megösmérettük ily falakon buzott körvonalak az alsórendi zsidó nép magát Nyir-Baktán is.

Miután Ny.-Baktára vezettet az közleményem fonatát, el nem mulasztom, hogy a derék, veterán zsidó tanítólóiról említést ne tegyek, — és pedig azon egyszerű okból, miután személyében azon ritka egyniségét egykét vélem bemutatni, ki állását egész áldozatkészséggel tölti be. — Ennek bizonyítására nem akarok részletekbe bocsátkozni, bár az erre vonatkozó adatok egész halmazával rendelkezem.

Mindenek fölött említett urnak legnagyobb érdeme az, hogy tanítványait valódi magyar szellemben oktatta; még imákat is magyarul végzik növendékei.

E tisztelt tanító ur nemcsak a tanórák alatt veszi tanítványait figyelmébe, de még szabadidejé alatt is, és igyekszik oly játékokkal szórakoztatni a gyermekeket, a mely tetszerejök mivel; — így a figyelmek szabad idejüket tornászban, e czélu jó berendezett tornahelyszében töltik; — a leánygyermek pedig egy kis berendezett kertben, kertészkessel.

Fütekész látványt nyújt e kis lánygyermeknek vetélkedése, melyet sajátkezleg mivel virágok költenek fel bennök.

Ritkán tapasztalható szeretettel viseltetik e tisztelt tanító ur tanítványait iránt; szép jele ennek az, miszerint betegségekben apai gyöngédséggel ápolja őket; s gyakran megtörténik, hogy valamely tanítványá agyánál éjeket viraszt át.

A ny.-baktai zsidó családapák valóban szerencsének érezhetik magokat, midőn ily tanítót adhatnak gyermekeik mellé.

A közönség köréből.

Nyiregyháza, 1876. febr. 8.

Örömmel fogok föllet minden oly alkalommal, ha nemzeti tiltáknak terén bármir irányban haladást észlelhetek s arról értesíthetem a t. olvasó közönséget.

A mai nyomozott pénzvisszonyok között annyi panaszt hallottunk, minden felől a magas kamatláb, az uszorosok s az általános rossz pénzvisszonyokról, hogy a nemzetet igazán szerető honfi, — ha meg végleg kétségbe nem esett hona sorsa felett, — kötelességének érezte gondolkodni a felett, hogy miként lehetne ezen általános bajon segíteni.

Megvallom, hogy én is sokat foglalkoztam ezen gondolatál s mentül tovább füztem gondolataimat, annál jobban be kellett látnom azon arany igazságot, hogy „minden ember a maga szerencsének kovvása”. Igy van az a nemzetek életében is. Híjába várunk mi bárhonnan segíty, ha magunk nem igyekszünk magunkon segíteni, elvesztünk menthetetlenül.

Régen hangsúlyozták már azok az „Önségély” egyletek alakítását, kik a nemzet sorsával foglalkoznak, de miad eddig a szó, csak szó maradt, s a helyett, hogy igyekszünk volna teni is valamit, öszvedgett kézzel vártuk isten kegyelmét, pedig: „segíts ember magadon, isten is ugy segít!” mondja az irás.

Igy állván a dolgok, annál nagyobb örömmel fogtam tollat, hogy azon általános önségely egyleteket, — melyeket az „Önállás” biz-

tosító és hitelintézet országoszte létesíteni kíván, — a n. é. közönséggel lehetőleg megismertessem.

Ezen intézet czéja a kölcsönösség nagy hordeiret eszméje körül egy a biztosító, mint a részjegy tulajdonosok csoportosítási.

Alaptőkéje 1.500.000 (egy millió ötszáz-ezer) frt, mely 15 ezer db. részjegy elhelyezése által szerzetetik be.

Kerületi igazgatóság, illetve főnkintézet ott létesíthető, hol legalább 200 db. részjegy lett elhelyezve, működését pedig akkor kezdi meg, ha 50 tag hitelt kérvényezővel jelentkezik.

A kerületi hitel-egyletek tisztviselői általános egy igazgató, titkár, könyvezető, pénztárnok, jogtanácsos és orvosból. Ezen kerületi hitel-egyleteknek van a legnemesebb czélok, ez pótolja azon hiányt, melyet hazánkban oly nagyon érezünk egy nagy idő óta. Ezen hitel-egyletek áldásos működése folytán érjük el azon célt, miszerint egy kisebb birtokosaink, mint iparosaink s kereskedőkönkön juthatnak olcsó kölcsönöz, a mennyiben hitelképességhez mérten egy aláírás váltó, illetve kötvényre minden kezes nélkül kaphatnak kölcsönt, mind azonnal az intézet nem vesztíthet, mert csupán részvényesei — esetleg az intézet biztosítólai részére ad kölcsönt, kiknek vagyonii állásuk az intézeti tisztviselők, és a bíráló-bizottság — által folytonosan nyilvántartanak.

Ezen intézet czéja az levén, hogy különösen kisbirtokosaink, iparosaink, általában szegényebb sorsu polgártársaink hitelviszonyain segítségén, minden eddigi fennálló hitelintézeteknél olcsóbb kamattal mellett kap kölcsönt, t. i. 10%-re, ugyan e czébul a kölcsön törlesztés módját is a lehető legkönnyebb módon kívánja 3 havi időközönként 10 percentéjé.

Ily előnyöket még eddig egyetlen pénzintézetünk nem nyújtott a közönségnek, ezt csakis azon nemes czél folytán érhetjük el, melyet az „Önállás” tűzött maga elé.

Jól tudom én azt, hogy e sorok ismét szemet fognak szurni mindazoknak, kik egyik vagy másik nyereszkedő pénzintézetnek tagjai, részvényesei: azt is tudom, hogy e jóakarathól kifolyó ismertetésem épen ugy meg fog támadtatni némely urakat, mint már megfáradtatott e lapok mult évi 52-ik számban Mik e és József aláírással megjelent s ugyancsak e nemes czélú intézetet ismertető közlemény, de én mind arra nem adok semmit, én megteszem polgári kötelességem, felhívom polgártársaim figyelmét ezen intézetre; megmutatom az utat, melyen kiszabadulhatnak az uszorosok, — a társadalom e polypjának csapjái közül, — addig míg azok által minden véreik ki nem szivattyuztatják, a varjuk és hollok hadd károgjanak, mi azzal misze gondoljunk, hanem igyekezzünk önerőnköl segíteni magunkon, alapítsuk meg ezen üdvös intézetet mielőbb.

Az „Önállás” egy-egy részvénye 100 frt, s ezen feül az aláírások szervezési költségeket fizető 5 frt minden részvény után, a részvény értékét tevő 100 frt fizető: 10 frtjával havonként, azonban ha valaki a részvényesek közül jobbnak véli magára nézve, — az első 10 frt lefizetése után, a felmaradt 90 frtot egy aláírású váltó vagy kötvénnyel is fedezheti, melyet aztán 5 vagy 10 frtos részletekben 3 havi időközönként 10%-es kamattal fizethet.

Az intézet részvényei után évenként csupán 8%-ent kamatot biztosít, minthogy azonban az első három üzleti év leletével részvényeinek visszasorsolását megkezdendi, ekkor az első visszasorsolás alkalmával már 110 frt

tása örve alatt indult s mely ha a magyar protestantizmust illetve, szült is némi eredményt, ez eredményt távolról sem pótolta ama roppant tesztvért, mely érte ömlött, s mely oly soká párolgott a Rákóczyak korában.

Rákóczy tehát miután hiát még életében 1642-ben fejedelemséget választotta s megnagyváltatásával az a fényes porta által is megerősítetett, 1648-ban bevégző pályáját.

II. Rákóczy György, mindniben atyja örököve volt. Erőteljes, bátor, nagyvágú s mindenekfelett határozatában kérielhetlen. Egy azonban hiányzik: a kincs szomsj s a fősóvény. Ebben tökéletes ellentét képezett atyjával, s bárha ez atyjánál néha mégis határt ismert, ez leginkább a fejedelemségnek, az állott emléktől Lórántfy Zauszannának tudható, kiknek neve örökké fenragyog a történet lapjain.

II. Rákóczy alig követé atyját, már is a leghonyvadalmasabb háborúba keveredett, mely bár családok színevel felé látszott hajolni, de a végkimenet 1680 tavaszán halálát okozta. A szerencsétlen csata Kolozsvárnál volt. II. Rákóczy György a kétségbeesés hatalmával küzdött a sokkal számosabb török csodákkal ellen, miglen egy Barsay-fele hadonctól halálosan találva, lováról lebukott.

Magyar fegyver uté le, egy Barsay fejedelemségért viró zoldos fegyver.

A szerencsétlen fejedelmet há testőre a véres színhelyről kiragadva, Nagyváradra vitték, hol seibeiben ötöd napra meghalt, hagyván maga után vést és pusztulást.

II. Rákóczy György nagyvágú, rövid uralkodása Erdélyt a legnagyobb nyomorba döntöte.

(1 ojt. köv.)

Annly volt az eredménye ama harcaink, mely leginkább a vallászsabadság helyreáll-

fizet egy-egy részvény után s így tovább minden évben 5 frttal többet, mindaddig, míg a részvények értéke 150 frtra emelkedik.

Szabolcsy.

CSARNOK.

Kunsági levél.

(Miben utózzuk az angolokat? Szent Vazul és Kozma! Olyan a turkevei ember, mint a husvéti bárány. Turkevei vendégszeretet és a Schüller magyar kiadása. A liberalizmus legujabb magyar fordítása! ugyanazon szó turkevei nyelvre átvéve, vagyis a turkevei előjáróság viselt dolgot. IV. (Kun) László szekeret. Edua s utóai. Milyenek a turkevei nő?)

Uram és hölgyeim! Van szerencsém jelenteni, hogy beálltam tárczaciklirónak. No ne ijedjenek meg, hiszen ezen állásom csak ideiglenes, mint a magyar miniszteriumé.

Hanem a dolgra, mert azt mondja az angol: „times ist monne”, — nálunk pedig az angoloknak még a prüsszentesök is authentikus. De azért nem mindenben! — mert igaz ugyan, hogy törvénykezésünkben már elértük nagymestereinket az angolokat, az évekrol pedig azt mondják a jogtudósok, hogy az egy chaos, az is igaz, hogy nekünk is van már T o w e r u n k Vázott; — de másrészlől pl. sem Cromwellt, sem a Jakabok korát nem akarjuk utánozni. A mi pedig azt a híres angol lóporos hordót illeti, annak már majd csak akkor találkoznék nálunk bodnára, ha Irányi et comp. vergődüncnek parlamentünkben többsége.

Mi az ördög! . . . most veszem észre, hogy én Turkeveire akarok egyetmást írni, s aztán egy angol királynak a lefejeztéséről, meg a parlament legerőpítettéséről beszélek. Szent Vazul! ha ezt megtudja collégád Kozma, azt fogja hinni, hogy komplotot csináltam ezt Nagy-Kun-Turkeven, s rögtön elfogat. Pedig egészen sincs uraim, pró

Primó: mert, mert, . . . denique ezer okom van reá meg egy, hogy ne tegyem:

Secundó, mert, . . . boldog isten és annak minden szentje! hogy lehetne már illyesmí feltenni a turkevei emberekről! . . . Olyan jámborok ezek uraim, mint a husvéti bárány, arról pedig meg van írva, miként, nem hogy revolútiót csinált volna, de midőn pofon verék, vérgig korbácsolták, sőt megfeszítették a város előjárói, még akkor is beerte azzal: „Atyám, — bosszám meg ennek a szamaraknak, mert nem tudjátok mit cseleksztek!”

Ilyen a turkevei nép is uraim, rég kiveszett belőle a Kuthen vér, s ma már olyan akár a harapás kenyér.

Kenyér? . . . az ám, mégpedig jófajta buzából, hozzá oldalos és kolbász, meg alma, dió, mogoró és jóféle siller, az a mivel itti a vendéget a gyon szokták kínálni, a mikből aztán enni meg inni kell atyámia addig, míg mozdulni bírsz, vagy legalább is míg a silleret magyarlul ki nem adod. S aztán „. . . egyet tanyázol” reá, s újra kezded a nótát.

Ilyen a turkevei ember vendégszeretete. Ritka ház az, a honnan a vendög nem megyen el, hogy ha utánozni akaruk Bill József Vázott, Theisz ur okvetlen kiérdemelné a második keresztet, ad majorem liberalizmus gloriae.

Ad vocem liberalizmus. Tudják önök, hogy fordították ezt legujabban magyarrá? . . . nem? . . . no jó, hát megmondom. Liberalizmus deficit, quota, delegatio, executio, conservatismus, Tiszaismus, osztrák-magyarizmus, ect. ect.

Ezt hát már tudják. De arra itti a nyakam, mint Petőfi mondaná, hogy a n-k-turkevei fordítását még nem ismerik? . . . jól van hát, arra is megátantom önöket.

Ezen szót: liberalizmus, a N.-K.-Turkevei város liberális előjárósága így fordította le turkeveiben:

1. Szabad a város házán három derék hadkötelek kun fut, szegény özvegy asszonyok egyedül kenyér keresőjüket, sorozás alkalmával, a képezhető legnagyobb hűdegen a városház egyik jégfűlésű fülkéjébe lezárni, s addig onnan ki nem eresztini, míg meg nem haltak. (Valószínűleg azon véleményben volt a nemes előjáróság, hogy miként a szalonba, ugy a kun gyerek is keményebb lesz, ha megfagy.) Utánna pedig ugyancsak a városházán, talán halotti torul? Szabad a város urainak olyan orgiát csapni, a minő a Vaticánba is beillenek. (Lásd 1875 évi ujonczást.)

2. Szabad az előjáróságnak a Turkeveid időző azon mivelédeget, ki a templomi isteni tisztelthen megjelenéven, ott magát tökéletesen kifogástalanul viselte, a bakterrel (a meggyében pandurnak hívják, Budapestpen pedig drabant a neve), — felhajtatni és előljárósággal, ellenben . . . no már azt önökre bízom uraim, találják ki, micsoda zárszavakkal szokta az ilyen „panduren wirtschaft” a pe-reidőst berekesztetni, — ugy hiszem ismerik önök ezt a hivatalos stylumt. (Lásd 1875 évi decemb.)

3. Szabad az előjáróságnak, no mit? . . . már ezt szótól szóra mondom el, érdekesebb lesz ugy.

Kopogtatnak a tanácsterem ajtaján, ben van a polgármester.

„Szabad.”

„Van szerencsém t. polgármester urnak jó reggelt kívánni, — köszöntő egy városban tartózkodó bank szervező.

„Jó reggelt, hangzik a válasz, — mivel szolgálatok.”

„Meltóztassék ezen iratot átolvasni, átnyújtja azt, itteni részvényeinek kívánságára. fogom kérni a szokásos módon publicáltatni.”

A polgármester átolvasja az iratot. — „Nincs ellenvetésem, meltóztassék kint átadni azok bakternak, a melyik a publicatit végezni fogja.”

„Köszönöm polgármester ur, magamat ajánlom.”

Kint. Az idegen átadja az iratot a dobosnak, mellékelve hozzá a szokásos salláriumot, meg egy kis borra valót, s távozik:

Bent. A polgármester gondolkodik, és tovább gondolkodik . . . ugyan min törheti a fejét? nem tudjuk, mert hem szokot hangosan gondolkolni, hanem ha arczát megfeyeljük, ezt olvashatjuk le róla.

„Mit is akart ez publicáltatni? . . . igaz, felhívja a polgárokat csatlakozásra egy oly hitelintézethez, a mely ha nem családóm, czébből tüzte magának, kiszabaditani a népet az uszorsók körmei közül, s a szoros egyesülés által létesíteni, városunkban egy oly pénzintézetet, a hol minden polgár, hiteltelje erejéig, könnyen férhet hozzá az olcsó kölcsönhöz . . . s én ezt megengedem publicáltatni. Phi, himmel tausend donner wetter! . . . mit mond erre a takarékpénztár, meg Soos Pista? utánna, vissza kell venni! . . . és a hirdetés a dobostól visszavetetik.”

A piaczon aztán foly a „közhírre tétetik 1-ször, 2-ször, 3-szor stb.” az én publicáltatni akaróm pedig csak hallgatja, hogy mikor kerül már a sor az övére is. A publicatit véget ér, a dobos hazafelé indul.

„Wie heist? . . . az én hirdetésem ad grócas calendás tétetett, vagy mi? . . . gondolja magában, és rohan a polgármesterhez.

„Polgármester ur! hol maradt az én hirdetésem? . . . nem publicálták?”

„Nem uram”, hangzik az egyszerű válasz.

„De hiszen megengedé s megígérte ön polgármester ur?”

„Igen uram, — mert midőn kezembé adá ön, ugy értettem, hogy az hirdetés akar lenni s nem publicatit.”

„Uram! hiszen az mindegy.”

„Nem uram, hirdetni, falragasok kalisz, meg bármiként is megengedem, de publicáltatni nem.”

Jól van polgármester ur, magamat ajánlom. S eltávozik. Utjában gondolkodva ezen véghetetlen lelki szegénységben vagy min, lehet-e csudái, ha épen a Kun László szekeret juttat eszébe, a mit mit tudva van, barnok helyett emberek huztak, — és felsohajt: „Uram isten, ha IV. László korában ilyenek voltak a kunok mint ez, ugy nem sajnálnám, ha a rud mellett jártak, hiszen épen odavalókk voltak.”

Igaz, Kun László. . . Tudják önök ki volt az a Kun László? . . . Jól van, ha tudják. Hát látják kérem, most eszembe jut róla Edua. Ne meltóztassék rajta eszadalkozai, azon uriember, a ki imént a polgármester urmá visitelt — a nemzetgazdaság tudományt mivel, s így történt, hogy épen egy Kun emberrel látván, — az e fajnal különben szokatlan, — lelki szegénységét vagy mit, a tárgy rokonság nál fogva, mindjárt Kun László s az ő híres szekeret juttat eszébe, s ezen gondolatmenet nagyra helyes; minthogy pedig már én nem a nemzetgazdaságot, hanem az asszonyokat mivelém, — ha a Kun László nevé hallom, mindjárt az ő szép kun kedvesére Eduára gondolok, . . . és ez is igen helyes.

És elmerengök ezen a néven Edua! s hajlando volnék átközni a sorsot, a miért nem születtem akkor, midőn Edua et consors, vagy ok mért nem születtek — no ugy 15—17 évvel ezelőtt, — ha . . . s ezt kérem jól megérteni, — mióta Turkeven tiszgái a sors ide s tova, meg nem győződtem volna arról, mi ként itti még ma is olyan minden nő, hogy egy töltelegyig beillenek Eduának.

Emlékeznek még önök arra a nagy muszkára, a ki házában tett utazása után azt mondá, hogy „az egy ország, a tele tündérekkel”? Hát látják kérem, én fogadni merék, hogy ő muszkasága nem volt Turkeven, mert ha lett volna, okvetlenül azzal rekeszti va'a be nyilatkozatát: és Turkeve azon tündérvár, a hol királyi urak laknak (Önök pedig bájos turkevei nagymés, meg fognak engendi ezen izomzandómért, hiszen nem szemökben mondom azt!)

Ily körülmények között, remelem lesznek oly kegyesek, hogy — abszolúti fogják azt a szegény megbodogult (IV.) Kun László király urat az ő Eduájáért, — mely abszolúti, — a jövőt tekintve, — ezennel a magam részére is kikérek.

„És most adieu! uraim és hölgyeim! . . . Bucsut veszek önöktől is, meg Turkevetől is. Innen távoznom kell, mert ha még tovább itti maradok, nem állhatok jól róla, hogy magam is föl nem csapok Kun Lászlónak. . . . Ahoz pedig mit szólana az én Terézem?!”

Varbóczy.

Nyirfalombok.

VI.

(Malitiosus megjegyzés rólk, de a melynek ma már nincs ide. Nagy haladásunk a közművelődés terén. Ellenmondás és ezotolat. Mit tanulunk mostanában? Egy fontos tudomány. Nehézségek. Dunesi barátság. Az egykedvűség hajdan és most. Másik nagy tudomány. A civilizátorok. Visszahanyatlás. Örvendetes korrajz Mi hány: zik mély?)

Egy német irod., Reimann, mondá hajdan rólunk: die Ungarn jeder zeit ein solches Naturel gehabt, dass sie mehr auf ein gewandtes Pferd, und einen blanken Sattel, als auf ein curioses Buch gehalten. . . . és igazas is lehetett a korholó sógornak azon időről, midő a magyar harczai mén és kard szolgált Európa védbátisájául a féhlől fanatikus vérszomszaj hordái ellen, mindn Apárd hós magzatjai önkéllkel fogták le a Teut és Armin ivadéknak szánt halalos csapásokat; — bár minnentségünkre s az igazság érdekében azt sem lehet elhallgatnunk, hogy ama vad nem csak fajunkat sújtja a véres zivatark szomorú korszakában; a mint mondhatjuk is hiteles kuffó (Buckle) után, hogy a XIV ik század végén egyetlen egy skót báró sem tudta nevé legni . . . no meg azt sem volna nehéz bebizonyosnunk, hogy az, a hirhiedt kultúrnép nem volt jobb a Deák alkotm. . . . pszt! majd mit mondtunk! nem volt jobb a „Deák né várszónál” . . .

Aztán meg akármiylen is nemzetünk multja, — nem ugy van már mint volt régen, nem az a nap süt az égen? . . . Nem hát!

Ime az olvasás kedv, a tudászomja általános érvényre emelkedett társadalmunk minden rétegeiben. . . . városainkban kaszinók, olvasó egyletek, önképző körök virágoznak, (nehöl plane, hogy a szent kaszintrendszer va ahogy meg ne sértesék: uri és polgári kaszino versenyeknek egymással) . . . községeinkben a derék ipárokat és jóvaló földeseket a nap sanyaru munkáját végezve, közhossznu válogatott könyveket olvasnak, s érdekes eszmecséret folytatva az olvasottakról, szép reményekkel jóságitják a figyelmes szemlélőt. . . . Mit beszélön ifjú barátunk? Azt monda, „nem mind arany a mi fényünk. . . . hogy azokban a kaszinókban és olvasó körökben a billiárd — wist — preference — és tarokk partiké sokkal nagyobb mérvben szerepelnek, mint az olvasás és önképzés. . . . hogy azok a válogatott könyvek leginkább a kalendárium, eszió, álmoskönyv és homli hitványt, sőt butaságot, erkölcstelenséget és fanatizmust ápoló termékei a ponyvairadalomnak. . . .? No tudja maga tapasztalatlann ember! mindegy az, üsse patvar! ha talmiarany is az én zseborám és örülün czom, csak a nagy közönség aranyának higje: . . . ha az olvasótermék mellett mulatóhelyek is vannak berendezve, ez csupán (ért én látnal nem?) no lássa, így jár az, kit az observátor az iskolakerlők és azok közé jegyez be, kiknek tisztas neve nebuló, panperla!) az „utile duli” alapján és ama fontos elvnek „liber aliquidando debet animo dari” figyelembevételevel történni. . . . hiába! a test is erősen követeli saját életékét a „panem et circenses”, erősen és jogosan. — A mi pedig azokat az ön „eretek-indexeké” sorolt olvasmányokat illeti, ezek mitlál önöknek van legkev sebb joguk indigálódni és zajognani. A nép ezeket szeretli, ezeket vásárolja, már pedig épen önök hivataljki szüntelen a democrata elvet: „a nép szava isten szava”. — Aztán csak nem is olvashatjuk mindnyájan Hugó Viktori, Laboulay Proudhont, Rotteck, Mill Stuartot, Büchner Vogtot, Radenhausen, Quinet Edgart a Contract socialt és Papok tükért, a Vatikán rejtelmeit és Darwin. . . . de nem is volna üdvös, ha derűre borra mindenki olvasná e profán és megbélyegzett elmeszörvényeket, mert akkor aztán nálunk is előállnának, vész és pusztu, lást árvaszta szét, a szakadárság, nazarenizmus agrarius mozgalmak, és egyéb rettenetes dolgok, quod deus a nobis arretet. . . . na nobis domine paeem in diebus nostris!

Azonban menjünk odább! Ime itt van közzétartási és népnevelési törvényünk. . . . lehet-e ennél szabadelvűbb, nagyobb szerű és dícsőségű intézkedés a végett, hogy nemzetünk örösi léptekkel haladjon előre a közművelődésben s a legműveltebb államokat, a Schweizot, a szabad Amerikát is tulszárnyalja? . . . No nézze az ember ezt a szegény fiatal „naseuisse” atyjait, meg azt mondja, hogy „vederemo”, (ugyan mit mondhatott?) hogy „napot lenetével”, hogy „a ki sokat markol, keveset szorit”, hogy már a kezdet, az alap is hibás, tévesztett, pedig „ruente fundamento, ruet super adificatio” (ni ni, még diákl is tud a kópé!) De hiszen mindezek oly képtelen állítások, hogy azokat felfoghatni, és önel tovább felelelni, meltós gunkon alulnak tartjuk. Hanem fordu lunk inkább a mi royalis honfitársaink, loyals elvarbitás és „högymói” hitfelelünk józan és egyedül elfogadható észjárásához, s kifejtjük, hogy a folyó évszázad második felébe, tehát mindössze néhány év elforgása alatt mennyi mindent, mennyi épületet és üdvös dolgot tanultunk a mi hajdani „a patensben megbodogult” pátronosainkól, kiket nevez va kió nagyszonyoképpén: Doctor Alexander Bédák és az ő hűdélis „huszárjai” . . .

Van szerencsém például bemutatni egy fontos iktudományt, melynek köszönhetjük jó részben, hogy a kultúrnépek színvonalára emelkedtünk, nevezetesen — a rubrikát és a paragrafust. Oh hatalmas Nikázus (pelle nures glyres, gurguliones l) te tudod csak, mily barbar és világtól elmaradt nép voltunk mi, míg

a rubrika nálunk meg nem honosult, és hozzá méltó testvére a paragrafus „definitiv” be nem szállásolta törvénygyűnkbe hőrborogás, s a Farahó sovány tulkaira emelkedtető természet! No igaz az előtt is volt rubrikánk és paragrafusunk, de hát nagyon szerény mennyiségben, pedig mit használta szomszjuságot elepedt vándornak nehány csepp viz, a diáknak nehány korty bor, s megmenti-e a hullámsí fölött lebegő nehány szalmaszal a vízbefutadástól?

A jóból sok legyen inkább b, mint kevés! — Nem tagadjuk, hogy a rovatok pontos betöltése igen nagy vigyázást, türelmet, éleslátást szükséges, sőt legyen! mint ön baloldali barátunk állítja, hogy néha emberkinásuk nevezhető, . . . azonban ha valaki magasztos hitvársára, jelszül az állampépezet egy fogaskerekei, mozdony szájul vagy emeltyűjél vállalkozott, micsoda vakmerőség a munka nehézségeit kifogásolni! miért nem engedi magát báránytürelmelem koptatni, megbánytatni, kettőtörtetni, hős Curtiusként a mélységbe rohanni, bátor Scaveoláként jobbját elégetni. . . . ad majorem Rubraeae gloria! — Az is megtörténik, hogy az egy sorban lévő 60—60 rovatot a figyelem hiánya forsan összetéveszt. (Dunesi urbarátunkon történt, hogy a közelebbi népszámlálásnál tizenkét bábát jegyzett be a szomszédrovatba tartozott ugyanannyi más ál lása egyén helyett, — a népmozgás táblázatba pedig, a falu összes halottait a börtönben megaltalt rovatába igtatta, — nem csekély bűmulatára az akkori „Vassagtereknek” de hát vigye a tatár! csak az ellenőrzési forvatok egyezzenek! . . . ugy sincs a nap alatt semmi tökéletes! — No már a paragrafusról nem beszélünk ily tüzetesen, hasznosságja ugy is kétségen felül áll! Csupán annyit jegyzünk meg róla, ezt is csak a gyengébbek kedvéért, hogy általa lettünk (nem kis dícsőség?) par excellence „prókator nemzet”. — Mennyi tanulmány, gyakorlat, virasztás, és verejtékezés kellett hajdan, mik valaki ügyvédi diplomát nyudterhetett s az ügyvédi szép névnek emberül tudott megfelelni. Most előlly egy bukkott zsibrus, egy kőbőrli színész, egy sáfama-onnó Bőhm Jakab, bevágja a Reichsgesetz-blattot, országbírói éretekzetet s az újabb törvénygyűkiket, átúszik valahogy (vajjon nem-e arany „life preserver” — mentő öv segítségével?) s azonnal kész a nagy félre, réme és ostora barátának, ellenségének, — az „ügyvégy” mint a néphumor jellemzője nevezi. . . . hála neked oh paragrafus, hála neked oh Bach, mi kegyes patronusunk!

Másik kitéző becsü tanulmányunk ama nagy embertől — a világpolgárság. Mi szerencsétlen tomaférgek azt hittük ezelőtt szánandó egygyűlésünkben, hogy hazafiság, honszerelm minden igaz magyarnak szent és mulasztathatlan kötelessége. Azonban eljöttek ök, az emberség-szivilizátorok Fischamentből, Caszlabud, Gurkfeldből, és megnyilatkoznak a mi szeméink és megilletődve látánk a mi roppant szellemzengénységűnket. — Nosza fel! siessünk utánpótlóni elmaradottságunkat! Micsoda korlátolt hatalom is az a hazafiság, a világpolgárság fonségs eszméje mellett! Igaz, hogy valami kizenő ére, ére, veszélyes recidiváló estünk, és nagyobb szörisséggyel, mint valaha ragaskodunk nemzetiségünkhez. . . . no de hála a „Pesti Napló”-nak és a bölcs oportunitásnak a beteges nem fejlődött krónikusá, muló látóvett az egész lelkesedés, és hazafiságunk, more patrio, szalmatűz. — Bezzeg! más élet van napjainkban. . . . csak egy sirhatnák, mikor látjuk, persze örömtűnkben! Városunkban ugy eldobbát, elfeledték férnak nek a magyar öltönyt, hogy midőn egy-egy falusi család azokban az összbászú kontosban berándul hozzájuk, csak ugy bámulnak rá, mint bizonyos tej-va-jórtó termelő jószág kis fia az új kapura. . . . a falusi delőd (hála a magyar divatlalok egy hangu nemes törekvésének!) valamint az uracok is (még azok is, kik valaha tallér nagyságu sarkantyupengőtt viseltek) erő-en civilisáódnak e tekintetben, daczára hogy vén morgó medvék minduntalan idézik reájok a régi dát „bügyögája vagyon . . . csapja agyon!” — A köcsögkalapok kezdenek eltűnedezni, a fecskefarkak, (valgo frakk) erősen szerepelnek a divat börténben, nem árt ezeknek a Krach! a shawlók és plaidok pedig plane felülállanak a „párin”. — A föuri körökben már csak elévte hangzik a zengetes magyar szó, . . . közeledünk Mária-Therézia korához midőn csak is három magyar mágnás tudott magyarlul. — A magyar fővárosban a nemzeti színházban, kivéve a vásárok tartamát és nehány operai előadást, gyér közönség, melyet sokszor utajunk is felszámítottatánk — a budai népszínház, melyet mint honoktára hirdette, hazafiság emelt a nemzetiségnek, csod alá jutott, — Aradi Gerő válla lata a várszínházban, bár éltre való volt, ki-mut az árnyékülváglóból, — igaz hogy mostanában több helyen is van estenként előadás a fővárosban, de hát azért se baj! nem sokáig fog ez így tartani, jobb és kedvesebb nekünk az olasz „staggione” a neue Welt, orpheum, café chantant, s több e fajta helyiség, hol mint 1830 táján a posonyi főrendeknél ez a jelszó, „machen wir uns kommut, und sprechen wir deutsch!” Szóval bár mint bevezettek azok a fertelmes skriblerék, nces egyéb hátra, hogy egészen világpolgárokká magasztaljuk, hogy rebellis kuzrec öseink többé ránk ne ismerjenek, — igen! nincs egyéb hátra, mint a borított arc, allongó-paróká és a tubák . . .

—2—y.

(—) Ha főnyíl Gyertyaszentelő: még nagyobb hideg jön elő... — ezt tartották hajdan az öregek. Most nem fényelt a nevezett nap, tehát reményünk lehet a szelídebb, enyhébb időjárásról — valahára. Váltig busznak az irtalmak szívi fázisokkedők!

(—) Gyászír. Major József pazonyi hely. hiv. lelkész folyó hó 6-án öt nap szenvedés után meghalt. Nyugodjanak porai békében!

(—) Az "Anális" biztositó és hitelintézet főnk bankjának. városunkban leendő létesítése czéljából, egybehívott első értekezlet által kiküldött 9 tagú bizottság — melynek feladata volt: az intézet alapszabályai, belsejervezete és czéljaival tüzetesen megismernedni — f. hó 6-án délután 4 órakor, hosszabb tanácskozás után elhatározta, hogy az "Anális" főnk bankjának czélszerűségeit belátva, ezen hitelezéget megalkotásához, úgy maga hozzá járul, mint az összehívandó 100 tagú értekezletnek pártolás végett melegen fogja ajánlani.

(—) Az "Anális" biztositó és hitelintézet mult hó 24-én vette a fővárosi tanács utján az 1875. decz. 27-ről kelt, 29580 számú ípar és kereskedelmi miniszteri rendeletet, melyben a vezérigazgatóság utasított, hogy a kereskedelmi törvény 453 §-a értelmében, minden üzletágra legalább 100 ezer ft tényleges befizetést szedjen be az intézeti részleg tulajdonosoktól, s a kereskedelmi és váltótervezésnek elmondja ki, hogy a közzétett az intézet elfogadhatja. Ezen magas miniszteri rendelet folytán bizton reményelhető, hogy legelőbb pár hét lefolyása alatt a kívánt százezer forint befolyván, fel fog mutatni, és a központ, Kisújszállás, Török-sz. Miklós és budapesti főnkbankjaival egyetemben a működésben levő főnkbankjai is véglegesen megalkotásának — megkezdendik. Nagyon óhajtandó, hogy a vezérigazgatóság mielőbb, minden megye székhelyén állítson fel egy-egy főnkbankot, hogy iparosaink, s kisbírtokos gazda közönségünk ez által olcsó kölcsönszolgát juthatván, az uszora agyonzsorított vaskarjái közül menekülhessenek.

(—) A farkasok garázdálkodnak. A közelmúlt napok egyik reggelén, midőn egy vasuti hivatalnok a városból haza menne, a kaszárnyától alig néhány lépésre egy farkas által támadtatott meg, melytől a segélykiáltásra elősiető katonai őrszárít a közszabadított meg. Figyelmeztetjük erre a közönséget.

(n.) Jön a nyár. A kemény, havas időjárás köpettét is vizsgálat e remény. Mernőkök látunk szerte a vidéken. A minap is egy-egy mernők-karaván tűnt fel a rétdől egy-egy községben, vészt vagy boldogságot mondó cirkaivalálálával a csatak közt. Azt mondják, tukorzázt keresetek.

(—) Városunkban nem rég telepedett le egy ifju orvos, dr. Trajtler ur. kiról már eddig is a legszebb hírek jutottak hozzánk. — Ugyanis köztudomású dolog, hogy a várost kóroskörüli több tanya körüli, melyen szép számú lakosság tartózkodik úgy nyáron mint télen. Ezek betegek, ha orvosi segélyt igényelnek, kénytelenek a legrosszabb időjárás dacára is kocsin behozni, s a kellemetlen idő és szeker-döcögés legtöbbször a gyógyhatást betegségek elhajlását szülik. Ifju orvosunk — mint valódi emberként — ezen betegek behorászásának — kik hozzá fordultak, egynesen megtiltotta, s inkább maga sietett a szenvedők háján segíteni a helyszínén. Természetes, hogy ilyen kétség mellett a legjobb eredmény követte gyógyszerelését. — Szükséges-e, hogy átérkeznyilve, e nemes emberbarátok közönséget mondjunk virágos szavakkal! Nem! Hiszen "boni facti merces est: facisse" (a jótett önmagában hozja jutalmát).

(—) Az evangélicus egyházból Csomádra elváltott segédlelkész ur helyére Safranka István zolyomi segédlelkész ur választott meg, ki is állomását febr. hó 1-én foglalta el, 6-án mutatta be magát az egyháznak. — Isten hozta körünkbe!

* A nagy-kállói tanári kar által rendezett jótékony czélú táncestély a kőzbéjött gyász miatt bizonytalan időre elhalasztott.

— A "Figyelő"-ben a következő imprompto olvassuk, melyet a nevezett lap egyik barátja küldött be. — Deák temetése adott reá alkalmat:

Láttam temetni francziát,
Oroszt, olaszt, spanyolt;
Mind nagyszerű, káprázató,
Mind fejedelmi volt.
De a Deáké — az csoda!
Már ennél semmi sem szebb!
Be kell keveljen vállonam:
T e m e t n i j ő l tudsz nemzet!

(f) Eperjesken jan. 30-án ejtetett meg a lelkészválasztás. Egyhangulag, közfelkiáltással Párolt Ádám tiszta-sz.-mártoni h. lelkész választott meg. Sok szerencsét s kölcsönös megelégedést kívánunk mindkét részre e jó választásához!

(—) Grosz Ignác kemecsei orvos igen szép műtétet vitt véghez Kemecsen, egy földműves legény fián. Az ifju felső ajka közepén kétféle vult nyilva, valósintleg azon agyartforma görbe fog miatt, mely ferde állásban nyult a többi fog közül előre, s ilyen alakban arca valóban éketlen torzarc volt. Nevezett

orvos a jelzett fogat kihúzta, az ajkakat összevarrta, melyek aztán — dacára annak, hogy midőn pár nap múlva a fiu önkénytelenül egy nagyot tüszettent, a varró fonal elszakadt — szépen összeforrtak, s a varró fonal elforradt helyét a férdfüls, a bajusz fedezdi, senki nem fog reá ismeri azok közül, kik egykori torzarcával ismerték.

(—) Nemzeti színeset Kemecsen. Folyó hó 4-kétig a színház zárta volt. F. hó 4. adták e kék darabot: „Beeslítész” Szigettil és „Ha te ugy én is” — Febr. 5. „Már alászik” és „Fehér-órhelyo” — mindkét este csokely közönség. Febr. 6. „Rokkant huszár” adatként szép számú közönség előtt. Ezuttal két műkedvelő is szerepelt. Febr. 8-ra „Don Juan” van kütüzve előadásra. — A szereplőkről jövő számban.

(—) Csatládi idyll. Csak hallgatja a guzsalon szunyókáló nagyszony, hogy a ház másik végében valami sírás forna hangzik, úgy végre benyit a másik szobába s látja, hogy fia kezében egy szénabútor horog, melynek végén vezek a feje. „Hát ti mit csináltok?” riad rá nézve „Semmit, csak jászunk” jön a phlegmatikus válasz. „Dejszen Miska fia! üsse meg a menyő az ilyen játekok, hogy te bevered a jó feleséged fejét.” — Ott történt abban a faluban hol... no de minek azt kikürtölni, hogy hol történt!

(—) Lakadalmi tréfa. Falusi lakadalmakban az izletes csigaleves és töltött káposzta mellett a szilva is szerepel vastagtelj alakjában. — Egy ilyen alkalommal egy előkelő gazda meglehetősen hozzáállott a szilvaevéshez, s midőn fogyasztással már felhagyott, a másik vendég kérdezi tőle, ha megbírna-e még 50 szem szilvát enni? Miért nem? f. hó 1-én felelet. De már azt nem hiszem, kötekedet a másik, Jó, — tehát fogadjunk tíz izete borban! Áll! — Ekkor a titokban egyetértő vendégek összeszedték három-négy tából az 50 szem szilvát, persze volt az legalább hetven, — a fogadó pedig utolsó szemig elfogyasztja s ekkor dadalmasan felkiált „megyevetem ugy-e bár a fogadót?” „Még nem” választotta egyhangulag a többiek. „Hogy-hogy? hiszen mind megettem a szilvát.” „Az ám, de a magvát nem ette meg!” — Kacagás, a határozás, hosznakodás és záradékul nagy áldomás reggelit!

(n.) Egy új csoda. Butyjn községben, a hol tudvaleg sok sok nazarénus tartózkodik, irási csoda történt. Egy asszony ugyanis, midőn nazarénusságát átíthetett, s midőn valamennyi szent képét a tűzbe dobta, mind a két szemére megvakult. Egy poéta így énekel meg a többek közt e ropant történetet:

Először szent Anát, azután Máriát
Midőn azt betenné, a kállyhát befűtő,
De midőn aztán a szent Krisztust beveté,
És mind három lelket kemenczébe veté:

Az ur isten ám ezt neki nem engedte,
Mert mind a két szemét rögtön elvesztette,
Az isten erejét im itten meglátá,
Hogy a fészeltet a tűzbe dobodták, stb.
(Ugyan hol nyomtatott ez a história?)

(n.) Ismét egy új találmány. Ó. Ó. kellesei barátunk gyönyörű találmányval bővebbítette a vadászni szerető közönséget. Olyan szert talált fel, melylyel, ha a eszma bekente, a bór egész heti vagy havi vízben gázolás után sem ázik át. Egy legközelebbi vadászati alkalmával a kísérlet meg is tetetett, s nagyon kitűnően bizonyult be. Megrendelhető G. A. urnál, Kemecsen.

(—) Több helyről kaptunk báli meghívókat s különös! még eddig levedygekben van egy-egy sajtóhiba, kihagyva minden belőlük a legfontosabb passus, jelszél ez: „kérnetek a tisztelt delnök minél egyszerűbben megjelenni.” — Csoda-e aztán, ha a családapák és fiatal férjek a bálnak csak említésére is lázt és színyhallást kaptak?

(—) Régi követés, hogy midőn a diák valami csinyt követett el s ezért beváltottatott, a vádó polgárnóvel szembesítettet, a tanár figyelmeztette a diákok, hogy tagadjon mindent. — „Nega frater!” — Mire a polgárnó: „már hiában tagadja Nega uram, mert Nega uram volt!” — Ugy látszik ma is vannak Nega fráterek, — legalább a „Közöny” 6 dik számában ezt igazolja a §.

— Advocem Nagy-Kálló. N.-Kállóban büvezeti előadások tartanak. Az előadások sorozata tegnap kezdett meg. Mint onnan írják, a mutatónyok eléggé kielégítők.

— Ritka esküvő volt febr. 10-én d. u. 5 órakor a fővárosi evang. templomban. A vőlegény, Nikolai N. Hobeckoff egy láb és egy kéz nélküli törzök ember volt, — ki az országot és hatvani út sarkán mutogatta magát, — a menyasszony pedig Willfert Anna — egy gyönyörű szép 20 éves poros leány, kit az egyházi szertartás annyira megragzott, hogy annak vezetévelél járult rogzott össze. De csakhamar magához tért s boldogultan boldog vőlegényével ugyanazon kocsióban tért lakására. A vőlegényt a templomból öben vitték a kocsiba.

(—) (Boküldetett.) Tüz ötött ki esteli 8 óra tájban Téthen, Klár Dávid udvarában, febr. 3-án. — Leégett egy nagy rendbeli épület, a benne lakó gazdálkodó tiszt és négy dolányos csaknem összes vagyonával! A roppant láng-tömeg megrendítte a lakosságot. Sok épület,

nagy mennyiségű szalma és takarmány-félék voltak közel a vészhehez. Meggyőzést érdemel, hogy a mi megmentve van is a nevezett szerencsétlenek javaiból, az öv. Katzmé fia — Katz Dávid és Zsigó István napaszamos érdeme: kik valódi pártalan bátorsággal s étők vesélyzetésével működtek.

(C) Egy vidéki Uchatius. Egy szászókai beregmegyvi paraszt ember, — a szidok iránti gyűlöletből, nem rég követező tetre határozta el magát. Kiszolgált tüzér lévén, sziklai nyárfából egy ágyut készített, — azt megvasalta s még lebbentüvel is ellátta. — Mikor aztán a szidok egy szombaton imádkozni összegyűltek, a paraszt erősen meglőttötte ágyuját az ablakon keresztül irányza, de a vaslarabokkal, — szegekkel s más primitív ágyutöltekekkel saturált ágyu az elülsőkör egészen más irányt vett s éként semmi előnyben kárt nem okozott. Ekkor Uchatius collegája ágyustól együtt, a beregszászi törvénysek börtönében gondolkodik az ágyukészítés nehéz mesterségéről.

„Deák album.” A nagy szellem egyes vonásainak esetelése, a tömörked apró érdekes részlet elősorolása, mely Deák életéhez fűződik és politikai működésének jellemzése — mint előrel lehet gondolni — valóságos Deák-irodalom fog teremteni. Wodianer F. derek kiadta, könyvnyomdász és könyvkereskedő az első, ki az e téren működését egy nagyszerű „Deák Album” kiadásával kezdi meg. Az előkészületek után ítéve a munka meg fog felelni feladatának. Az album a „Föray-album” alakjában és ugyanazon gazdag kiállításban fog megjeleneni, mint az említett album, mely az ötvenes években oly méltó feltűnést okozott. A mi a tartalmat illeti, a kiadó oly irókat igyekezett megnyerni, kik irodalmi és politikai irányuknál fogva, hivatva vannak a nagy szellem és a példás jellem részletes ismertetésével foglalkozni. Egyebiránt lesz alkalomunk emiről még többször is megemlékezni.

— Megjelent Aigner Lajos kiadásában Budapestben: „Közgyeinkről, az alkotmányos korszak első tíz éves ciklusa végén.” Irtta Farkas Ödön Ár 80 kr

* Taborszky és Parsch zeneműkereskedők kiadásában legújában megjelent, és szerkesztőségünkbe beküldött „Ovatione” című keringő, — zongorára szerző ifjabb Fahrbach Flóop. Ár 80 kr; ajánljuk a t. közönség figyelmébe.

Megyei bizottsági gyűlés Kállóban.

Szabolcsmegyei bizottsága f. hó 8-án gr. Vay Ádám főispán enyhölete alatt N.-Kállóban a megyeház termében tartotta rendes közgyűlést.

A gyűlés szokás szerint csak d. e. 11 órakor az alsipán kimerítő időszaki jelentésével vette kezdetét, mely hivatalos jelentés folytán bővebb tárgyalást képezett a közegészség- és nevelésügy. A megye némely területén előforduló nagy halálozások aszpaszva a lélek-számot, főleg a nép szegénységének a betegség iránti közönynek az orvosok hiányának tulajdonítatván, elhatározatot, hogy e bajon némileg segítve legyen, miszerint a járási orvosok többször látogatssák meg a községeket, hogy a lakosok közegészségi állapotjáról tudomást szerezenek, a szegényeket ingyen orvolsják, s ezen orvosi látogatásokból az illető szolgabírák időként jelentést tegyenek.

Indítványozott továbbá; hogy az alsipán jelenlétében felhozott népiskolák hiányain segitendő a közgyűlésből felirat menesztendő a közsétségi ügyhez, miszerint a miniszter a hiányzó iskolák felállítását, a fel nem szerelt tantermek rendezését, a hanyag iskolázottság megszüntetését az egyházi iskolai felsőbb hatóság közegével a közsétségi törvény értelmében rendelje s utasítsa közegeit nagyobb és lelkiismeretesebb tevékenységre.

Általános lelkesedéssel és helyesléssel fogadtott Genci Károly, Kauszay Károly és Miklós Ferencz uraknak írásban betérjesztett és tárgyalás alá kütűtt indítványai; miszerint a megye feliratot intézzen a képviselő ház elé a magyar külön vámtérület és önálló bank ügyében.

Közörm követte a megyei alszámvevői és csepei gyógyszerész választást, midőn az elsőre Hvezda Pál nyiregházi születési polgár ifju, derek, munkás, szakértő egyén száraztobbssággal, — a másik állomásra pedig Kardos Géza közfelkiáltással választott meg.

Tudomásul vétett Maramaros, Zeaplénmegye, Kassa és Győr városoknak a közigazgatási törvényjavaslat ellen a képviselőházhoz intézett felirata, dacára azon általános helyesléssel fogadtott indítványunk; miszerint azon szabócs követeknek, a kik a közigazgatási törvényjavaslat mellett szavaztak, most közgyűlésileg bizalmatlanság szavaztassék. Mintán meg az 1876. évi közunka felhasználása tárgyában az állandó választmány jelentése vitatott meg, a felsipán ur a szép rendben lefolyt gyűlést délután 2 órakor berkesztette, s a kütűtt 31 tárgysorozat tárgyalásának folytatását másnapra halasztván.

Pazar István m. bizottsági tag.

Szerkesztői postal.

T.—es —gy urnak B.—c. Rakkoljon b. meliélb a zászló alá! Különben majd megint lesz perecz.

Nt. Heiszler József urnak. Minden tekintetben, mielőbb, minden esetre várjuk itt s, — y — n — al.

T. Lovas D. urnak. Et bonus dormitat Homirus? Üdvözölök cum tuis!

S Zsigáknak — Vályogoson. Uli nota pernicitas? Tán beteg vagy?

A mult évi amerikai úsnak. Master! nem járt a mult nyár óta it a Nyirben? — Szeretnők élményeit olvasni!

Sámuel barátunknak K — óban. Mit mondana a murányi Vénus, ha élne, hogy így rengetegül halgat költője!

N. K. J. urnak — Örben. Kérnők azokból a régészeti czikkékből, legalább egy kia kóstolót!

T. B. J. urnak Gárván. Semmi nem történik ott?

Szántay N. S. urnak, Oroson. Szerkesztőségünk a mult évben küldött kéziratosk nem kaphatta meg; — várjuk újonnan.

J. B. M. urnak. Jó, de még sem jó. Tessék tovább — próbáltani.

H. M. urnak Sárospatak. Egyáltalán nem lehet. Majd máskor. Lesz még szülő lánykenyerrel!

Szántay N. S. urnak, Oroson. Szerkesztőségünk a mult évben küldött kéziratosk nem kaphatta meg; — várjuk újonnan.

Felölös szerkesztő: ANGYAL GYULA.

Főmunkatárs: Vitéz Mihály.

Nyilt-tér.*

Nyilt levél O. J. urhoz.

Biriben, vagy környékén.

Mint láthatja O. J. ur, nem ismerem, sőt hol lakik, azt sem tudom. Csak a sok utánjárásból irhattam azt is, hogy Biriben vagy környékén van lakása. — Ha biztosan tudom nevét a lakását: okvetlenül vagyok oly élnéző, hogy nem a nyilvánosság útján, de egy magán levélben keressék fel, s kérem meg, hogy bundám, melyet január hó 19-ken Nyiregházán, Hilyhá Dániel ur házárol tévedésből magáé helyett írt, valami uton-modon szállítsa vissza oda, — honnan elvitte; azonban a bunda-zsebben levő kendőn látható O. J. betűből, ezek nyomán sok tudakozdósomból gyanyitva már O. J. ur kütűtt. Mután bundám ekkorág sem volt szives Hilyhá urnál lenni, szivesen kérem, ezt megtonni annyival inkább ne mulassza el, mert ellenkező esetben O. J. ur bundáját bírói kézhez letenni, s magamé érdekében nyomozást indítani leszek kénytelen.

Jóakarattal levén Kéken, 1876. febr. 6.

Hajnal Mihály.

* Az e rovatban közöltékt nem vállal felelősséget a Szerk.

A központi ipartársulati hitelintézet tokaj-hegyljai hitelszövetkezete.

MEGHÍVÓ.

A tokaj-hegyljai hitelszövetkezett

első évi rendes közgyűlést

a központi ipartársulati hitelintézet — igazgató-tanácsa határozata folytán, 1876. évi febr. hó 20-kán délelőt 9 órakor Tokajban, a városháza tanácstermében fogja megtartani, melyre a szövetkezett hitelrészes tagjai tisztelettel meghívattak.

Tárgysorozat:

- 1. Titkári jelentés az intézet állásáról.
- 2. A lefolyt évi forgalom kimutatása.
- 3. A kisorsolt 5 bizottsági- és újában megválasztandó 3 tagnak, összesen 8 bizottsági tagnak megválasztása.
- 4. Bizottsági javaslatok előterjesztése.

Tokaj, 1876. január 20.

Grasselli Ede s. k. bizottsági elnök.

Hirdetés.

Alfírott értesitem a t. ez gazdaközönséget, hogy saját gulyám mellé, mintegy 1000 hold legelőn felvállalok még 200 drb szarvasmarhát; egy darab tehén vagy tinótló fizettetik 4 frt, — rugott borju 3 számítottán egy párba. — Kihajtás ideje folyó évi márczius hó 15-dik napja.

Kelt Nagy-Halás, 1876. febr. 6.

Kállay András.